

Sygn. akt I C 2069/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2016 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Aleksandra Konkel

Protokolant: Marek Maślany

po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 2016 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej we W.

przeciwko H. K., L. K.

o zapłatę

1. zasądza od H. K. i L. K. solidarnie na rzecz (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej we W. kwotę 30.208,09 zł (trzydzieści tysięcy dwieście osiem złotych dziewięć groszy) wraz z odsetkami od dnia 1 maja 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. w wysokości odsetek ustawowych oraz od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty w wysokości ustawowych odsetek za opóźnienie, z tym zastrzeżeniem, że odpowiedzialność pozwanych jest ograniczona do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku po zmarłym w dniu 13 marca 2014r. J. K.;

2. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

3. zasądza od H. K. i L. K. solidarnie na rzecz (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej we W. kwotę 2.878,11 zł (dwa tysiące osiemset siedemdziesiąt osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

IC 2069/15

UZASADNIENIE

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa we W. w pozwie wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym domagała się zasądzenia od pozwanych H. K. i L. K. solidarnie na swoją rzecz kwoty 32.852,43 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego od dnia wniesienia pozwu, który wpłynął w dniu 24 lipca 2015r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powód podniósł, iż jest nabywcą wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki nr (...) zaciągniętej przez poprzednika prawnego pozwanych J. K.. W dniu 13 marca 2014r. pożyczkobiorca zmarł nie regulując należności z tytułu pożyczki. Z chwilą śmierci ustało członkostwo pożyczkobiorcy a w konsekwencji roszczenie o zwrot pożyczki stało się wymagalne, zaś wierzycielowi służy prawo naliczania odsetek karnych od całości niespłaconego kapitału, również po dniu wymagalności zadłużenia. Postanowieniem z dnia 17 listopada 2014r. Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ stwierdził nabycie spadku przez pozwanych, którzy jako spadkobiercy pożyczkobiorcy stali się dłużnikami solidarnymi powoda. Pomimo wezwania do zapłaty z dnia 7 kwietnia 2015r. pozwani nie zaspokoiili żądania powoda. Na kwotę żadaną pozwem składają się: kapitał pożyczki (30.208,09 zł), odsetki (2.644,34 zł).

Nakazem zapłaty z dnia 13 sierpnia 2015r. referendarz sądowy Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwani zaskarżyli powyższy nakaz zapłaty sprzeciwami, zaskarżając go w całości i domagając się oddalenia powództwa w całości. W uzasadnieniu wskazali, że umowa pożyczki zawarta została bez wymaganej zgody małżonki pożyczkobiorcy. Zaprzeczyli również wszystkim, wyraźnie przez nich nie przyznanym, twierdzeniom i wywodom powoda.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. F. S. w G. w dniu 16 kwietnia 2013 r. zawarła z J. K. umowę pożyczki nr (...) w formie pisemnej. Na podstawie umowy pożyczkobiorcy udzielona została pożyczka w kwocie 40.000 zł na okres od dnia 16 kwietnia 2013 roku do dnia 22 marca 2020 roku. Załącznik nr 1 do umowy stanowił Regulamin udzielania kredytów i pożyczek konsumenckich Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej.

Zgodnie z ust.7 umowy pożyczka oprocentowana była według stopy procentowej ustalonej przez Zarząd Kasy wynoszącej w dniu zawarcia umowy 13,50 % w skali roku. W myśl §27 ust.1 Regulaminu w przypadku niespłacenia pożyczki lub jej raty w terminie, należność z tytułu udzielonej pożyczki staje się w następnym dniu należnością przeterminowaną. W myśl §35 zd.1 Regulaminu w razie ustania członkostwa, w tym w przypadku śmierci pożyczkobiorcy roszczenie o zwrot pożyczki staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa.

okoliczności bezsporne, nadto umowa wraz z Regulaminem k. 34-38v

Przed spłatą należności, w dniu 13 marca 2014r. J. K. zmarł.

okoliczność bezsporna, nadto akt zgonu –k. 39

W dniu 30 grudnia 2014 r. Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. F. S. z siedzibą w G. na podstawie umowy przelewu wierzytelności zbyła wierzytelność wobec J. K. wynikającą z ww. umowy pożyczki na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej we W..

dowód: umowa przelewu wierzytelności wraz z wykazem wierzytelności, k.62-65v

Pozwani są spadkobiercami J. K.. Spadek nabyli po 1/2 części z dobrodziejstwem inwentarza.

dowód: postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku, k.44

Pismami z dnia 7 kwietnia 2015r. powodowa spółka wezwała każdego z pozwanych do zapłaty kwoty 32.058,37 zł tytułem zwrotu świadczenia wynikającego z udzielonej J. K. pożyczki nr (...), w terminie 7 dni od daty doręczenia. Wezwania do zapłaty doręczone zostały pozwanym w dniu 23 kwietnia 2015r.

dowód: wezwania do zapłaty wraz z dowodami doręczenia, k.40-43

Do dnia śmierci pożyczkobiorca regularnie spłacał należność z tytułu pożyczki. Już po śmierci J. K., co miało miejsce w dniu 13 marca 2014r., powód naliczył odsetki „karne” w wysokości 2.644,34 zł.

okoliczność bezsporna, nadto dowód: rozliczenie wysokości zadłużenia, k.52–52v; raport spłaty, k.45-46

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych przez stronę powodową do akt sprawy, których autentyczności ani wiarygodności w toku postępowania nie kwestionowała żadna ze stron.

W świetle powyżej przedstawionego stanu faktycznego powództwo należało, w przeważającej części, uznać za zasadne.

Okolicznością bezsporną w niniejszej sprawie jest fakt zawarcia przez J. K. ze (...) im. (...) w G. umowy pożyczki, jak również zgon pożyczkobiorcy przed jej całkowitą spłatą. Bezspornym było również to, że pozwani nabyli – z dobrodziejstwem inwentarza – spadek po J. K..

W związku ze śmiercią pożyczkobiorcy nastąpiła wymagalność niespłaconej części pożyczki, czyli w dniu 13 marca 2014r. pożyczkodawca uzyskał możliwość żądania całości niezaspokojonej części pożyczki.

Podniesiony przez pozwanych zarzut zawarcia przez spadkodawcę umowy pożyczki bez wymaganej zgody małżonki nie jest zasadny. Zważyć należy bowiem, że pozwana nie odpowiada za długi męża jako jego małżonka, ale jako spadkobierczyni. Zaciągnięcie zobowiązania finansowego bez zgody małżonka nie skutkuje nieważnością umowy, zatem nie ma wpływu na możliwość domagania się przez wierzyciela zaspokojenia roszczenia przez spadkobiercę dłużnika. Zaciągnięcie pożyczki nie jest żądną z czynności przewidzianych w art.37 kro, dla których dokonania potrzebna jest zgoda drugiego małżonka.

Zważyć należy, iż pozwani kwestionowali żądanie pozwu w całości. Zaprzeczyli również wszystkim twierdzeniom i wywodom zawartym w pozwie, a zatem również twierdzeniu, że powodowi należą się od pozwanych odsetki „karne” doliczone do kwoty niespłaconego kapitału pożyczki.

Zważyć należy, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w tym zwłaszcza treść zawartej przez poprzedników prawnych stron umowy pożyczki wraz z Regulaminem udzielania kredytów i pożyczek konsumenckich Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej nie daje podstaw do uznania, że poprzednikowi prawnemu powoda – z chwilą wygaśnięcia członkostwa wskutek śmierci pożyczkobiorcy – a w konsekwencji postawienia pożyczki w stan natychmiastowej wykonalności, służyło prawo naliczania odsetek „karnych”.

Nie ulega wątpliwości, że śmierć spółdzielcy powoduje skreślenie go z rejestru członków spółdzielni a jednocześnie skutkuje postawieniem pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności. W konsekwencji, umowa pożyczki ulega rozwiązaniu. To nie jest tak, że spadkobiercy pożyczkobiorcy „wchodzą” do umowy na jego miejsce i są związani jej postanowieniami. Przeciwnie, następców prawnych pożyczkobiorcy nie wiąże z wierzycielem żaden stosunek zobowiązaniowy, zatem opieranie na umowie, której pozwani nie są stroną, roszczeń o zapłatę odsetek wyższych niż odsetki ustawowe, jest bezpodstawne. W myśl art.481§1 kc, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie z §2 w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2015 r., jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Jednakże gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej niż stopa ustawowa, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy. Od 1 stycznia 2016 r. przepis ten otrzymał brzmienie następujące: § 2. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Jednakże gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy. Zważywszy, że spadkobierców pożyczkobiorcy nie dotyczy ustalone w umowie, wyższe, oprocentowanie, zastosowanie znajduje regulacja dotycząca odsetek ustawowych (ustawowych odsetek za opóźnienie).

Oczywiście, sytuacja byłaby odmienna, gdyby w dacie śmierci spadkodawca był już zobowiązany – wobec opóźniania się z płatnością – do zapłaty odsetek „karnych”. Wtedy bowiem całość należności stanowiłaby dług, za który odpowiadali by spadkobiercy. W okolicznościach sprawy niniejszej natomiast, co wynika z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym rozliczenia sporządzonego przez powoda, odsetki za opóźnienie naliczane były już po śmierci spadkodawcy a zarazem przed wezwaniem spadkobierców do zapłaty.

Zważyć należy, iż pozwani zobowiązani zostali do zapłaty pismami z dnia 7 kwietnia 2015r. doręczonymi w dacie 23 kwietnia 2015r. Skoro zaś w wezwaniach wyznaczono siedmiodniowy termin na zapłatę należności biegnący od daty doręczenia wezwania, to należność stała się wymagalna wobec pozwanych w dniu 1 maja 2015r. Jak już wskazano we

wcześniejszej części uzasadnienia, zobowiązanie pozwanych – następców prawnych pożyczkobiorcy – z tytułu zapłaty odsetek za opóźnienie w płatności, ogranicza się do odsetek ustawowych (ustawowych odsetek za opóźnienie) i to od daty, w której roszczenie stało się wymagalne wobec nich.

Zważyć należy, iż pozwani przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza. W myśl art. 1031§2 zd.1 kc w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku. Zatem przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza nie zwalania spadkobierców z odpowiedzialności za długi spadkowe, ale ogranicza ich odpowiedzialność za te długi do ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku. Spadkobiercy, przeciwko którym wydane zostało orzeczenie, w którym stwierdzono ich obowiązek zapłaty, mogą powoływać się w toku ewentualnej egzekucji na ograniczenie swojej odpowiedzialności. Celem zagwarantowania spadkobiercom realizacji uprawnienia do ograniczenia ich odpowiedzialności za długi spadkowe jest przewidziana w art. 319 kpc możliwość zastrzeżenia pozwanemu przez sąd prawa do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności. Natomiast kwestia, czy długi spadkowe przekraczają stan czynny spadku wobec jego przyjęcia z dobrodziejstwem inwentarza, nie podlega badaniu w ramach postępowania rozpoznawczego. Powołany przepis uprawniający sąd do ograniczenia w sentencji wyroku zakresu odpowiedzialności dłużnika za dług spadkowy do wartości stanu czynnego spadku, nie daje podstawy do oddalenia powództwa wytoczonego przez wierzyciela spadkodawcy na tej podstawie, że zmarły nie pozostawił spadku. Ustalenie, czy istnieje spadek (majątek) pozwalający na zaspokojenie przypadającej od dłużnika należności, należy do postępowania egzekucyjnego. Z tych względów Sąd zasądzając od pozwanych należność na rzecz powoda, zastrzegł jednocześnie, że ich odpowiedzialność za zasądzoną kwotę ogranicza się do stanu czynnego spadku, określonego w inwentarzu. Strona pozwana nie powoływała się na okoliczność dokonania działu spadku po J. K., dlatego Sąd zasądził należność solidarnie od obojga pozwanych.

Z przytoczonych względów, zgodnie z przepisem art.720§1 kc, w myśl którego przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości, jak również w oparciu o art.509 i 510§1 kc, w myśl których wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania, zaś wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki; umowa sprzedaży, zamiany, darowizny lub inna umowa zobowiązująca do przeniesienia wierzytelności przenosi wierzytelność na nabywcę, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej albo że strony inaczej postanowiły Sąd orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

W zakresie żądania odsetek przekraczającego należność określoną w punkcie 1 sentencji Sąd powództwo oddalił z przyczyn określonych we wcześniejszej części uzasadnienia.

O kosztach sądowych Sąd orzekł na mocy art. 98§1 i 3 kpc w zw. z art.99 kpc oraz art. 108§1 kpc i art.100 kpc, zgodnie z odpowiedzialnością za wynik procesu obciążając pozwanych solidarnie kosztami procesu w całości. Jakkolwiek powództwo zostało częściowo oddalone, zakres w jakim powód uległ jest niewielki (8%). Koszty powoda to: 411 zł uiszczone tytułem opłaty od pozwu, 2.400 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika z uwzględnieniem § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu powiększonego o opłatę od pełnomocnictwa wysokości 17 zł, 27,11 zł tytułem opłaty manipulacyjnej w elektronicznym postępowaniu upominawczym oraz 23 zł tytułem kosztów związanych z ustaleniem spadkobierców zmarłego pożyczkobiorcy – łącznie 2.878,11 zł.

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)

3. (...)